

Tlačová správa Slovenského mliekarenského zväzu

Rok 2024 je možné pre mliekarenský spracovateľský priemysel charakterizovať ako relatívne stabilný. Napriek malému poklesu počtov dojníc sa produkcia surového kravského mlieka oproti roku 2023 neznížila vďaka zvýšenej dojivosti. Nákup mlieka bol v roku 2024 porovnateľný s predchádzajúcimi rokmi, tak ako aj obsah tuku, obsah bielkovín bol najvyšší za ostatné desaťročie. Priemerná cena surového kravského mlieka v roku 2024 dosiahla 0,4329 EUR/kg, čo v konečnom dôsledku znamenalo, že spracovatelia zaplatili farmárom za surovinu 352,2 mil. EUR. Pre lepšie pochopenie vývoja cien za surové kravské mlieko môžeme uviesť, že priemerná cena na ostatných 10 rokov (2013-2023) bola 0,3683 EUR/kg a najväčší nárast sme zaznamenali v roku 2021, kedy oproti roku 2022 cena surového kravského mlieka narástla o 33 %. Odvtedy sa jej úroveň drží vysoko a dnes atakuje úroveň už nad 0,50 EUR/kg.

Základnými dôvodmi vysokej ceny surového kravského mlieka v EÚ je výskyt neočakávaných infekčných ochorení v chove hovädzieho dobytku (modrý jazyk, slintačka a krívačka, nodulárna dermatitída), zníženie produkcie mlieka aj v dôsledku generačných zmien v produkčných krajinách, zvýšené požiadavky na welfare a ochranu životného prostredia a zvyšovanie dopytu v globálnej spotrebe mliečnych výrobkov.

Napriek vysokým nákladom na nákup suroviny sa mliekarenskému spracovateľskému priemyslu v roku 2024 podarilo udržať rovnováhu aj v ekonomike výroby mliekarenských výrobkov. Prispelo k tomu zvýšenie výroby mliečnych produktov - mlieka o 3,7 %, syrov o 9 %, kyslomliečnych výrobkov o 14%, masla o 4,7 % oproti zníženiu výroby sušeného mlieka o 33%. Zvýšenie výroby sa premietlo aj do zvýšenia exportu mliekarenských výrobkov o 3,3 %, avšak zvýšenie dovozu o 8,7 % a celkové záporné saldo vo výške -232 mil. EUR slovenskí výrobcovia opakovane pocítili.

Trh s cenami mlieka a mliečnych výrobkov bol stabilizovaný. Jediným vážnejším výkyvom na trhu boli ceny masla, ktoré sa v októbri 2024 mimoriadne zvýšili v dôsledku zníženej produkcie mlieka v EÚ, znížení obsahu tukov a vysokej výrobe syrov. Ceny masla dosiahli historické maximum v EÚ na jeseň 2024 a dôsledkom situácie bol pokles výroby masla, pokles obchodu s maslom (pokles dovozu aj vývozu) a pokles zásob masla na úrovni EÚ.

Ekonomické výsledky potvrdzujú, že rok 2024 bol stabilizujúcim rokom nielen pre mliekarenský priemysel, ale aj pre celú vertikálu výroby a spracovania mlieka. Tržby za vlastné výrobky a služby na úrovni 864,6 mil. EUR podržali mliekarenský spracovateľský priemysel, aby vedel čeliť vývoju na trhu s mliekom v roku 2025, čo sa ukázalo ako veľmi dôležitý fakt pri udržaní produkcie surového kravského mlieka a jeho ceny po ataku slintačky a krívačky na Slovensku a stúpajúcim cenám za surovinu v Európe.

Rozhodujúcim faktorom pre vývoj na trhu s mliekom a mliečnymi výrobkami je naďalej cena surového kravského mlieka. Znížená produkcia mlieka, dopyt po surovine v okolitých krajinách, najmä v Českej republike a vyššie ceny v okolitých krajinách nútia slovenských spracovateľov surového kravského mlieka zabojovať o slovenskú surovinu a ponúknuť za ňu vyššiu cenu, ktorá v júli 2025 dosiahla úroveň viac ako 0,50 EUR/kg surového kravského mlieka.

Už v júni 2025 Slovenský mliekarenský zväz upozorňoval na možné negatívne scenáre vývoja na slovenskom trhu s mliekom a mliečnymi výrobkami. A to najmä v súvislosti s vývojom zahraničného obchodu. Výsledky zahraničného obchodu za január - apríl 2025 jasne ukazujú, že dovoz mlieka a mliečnych výrobkov stúpol za toto obdobie skoro o 12 %. Zvýšený dovoz mliečnych výrobkov sa na trhu prejavuje tlakom na znižovanie spotrebiteľských cien, čo je v priamom rozpore so snahou slovenských spracovateľov mlieka o udržanie ceny za surovinu a možnosťami priemyslu kompenzovať neustále sa zvyšujúce náklady.

Mliekarenský priemysel bojuje so zvýšenými nákladmi vo svojom hospodárení vo vzťahu

k reštrikčným opatreniam štátu, zvýšenou DPH a transakčnou daňou. Priemysel pociťuje zníženie odbytu svojich výrobkov v súlade s celkovou situáciou v odbyte, ako to naznačujú zástupcovia obchodu. Ďalšie konsolidačné opatrenia, na ktoré čakáme, môžu mať fatálny dopad nielen na vertikálu výroby a spracovanie mlieka, ale aj na celý agropotravinársky sektor.

Naviac je nevyhnutné opakovane uviesť, že chronickou konkurenčnou nevýhodou slovenského sektoru prvovýroby a spracovania mlieka je pretrvávajúci investičný dlh. Výška investičného dlhu v sektore prvovýroby mlieka, ako aj v mliekarenskom priemysle predstavuje v oboch prípadoch vyše 500 miliónov EUR.